

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

ת"צ 8862-01-11

בפני כב' השופטת דר' מיכל אגמון-גונן
בעניין: די אנד איי ייזום ובניה בע"מ
ע"י ב"כ עו"ד חיים פינץ ו/או רועי קדם המבקשת
נ ג ד
הועדה המקומית לתכנון ובניה תל-אביב-יפו
ע"י ב"כ עו"ד אראלה אברהם-אוזן המשיבה

כתבי עת:
אלון קלמנט, "קווים מנחים לפרשנות חוק", הפרקליט, כרך מט (תשס"ז-תשס"ח) 131

פסק דין

לפני תובענה מינהלית ובקשה לאישורה כייצוגית שעניינן פיקדון שחילטה הועדה המקומית לתכנון ובניה תל-אביב-יפו (להלן: "המשיבה") שלא כדין מהמבקשת ומתושבים נוספים בתחום שיפוטה.

המדובר בפיקדון שאותו נדרש מבקש היתר בנייה לשלם בעת הגשת הבקשה להיתר, בשיעור של 20% מסכום האגרה העתידי המלא שצפוי מבקש ההיתר לשלם, במידה ותאושר בקשתו וזאת מכוח הוראות סעיף 1.00.13(א) לתוספת השלישית לתקנות התכנון והבניה (בקשה להיתר, תנאיו ואגרות), תש"ל-1970 (להלן: "תקנות התכנון והבניה").

במקרים בהם נזנחה בקשת ההיתר, מבלי שהמשיבה דחתה את הבקשה לגופה, נהגה המשיבה שלא להשיב למבקשי ההיתר את הפיקדון ששילמו בעת הגשת הבקשה. זאת, משום שהמשיבה פירשה את ההוראה שבסעיף 1.00.13(א) לתוספת השלישית לתקנות התכנון והבניה, לפיה "סירבה הוועדה המקומית לתת את ההיתר, תודיע למבקש בכתב על הסירוב וכי הפיקדון יוחזר לו בתוך 30 ימים", ככזו המחייבת אותה להשיב פיקדון רק במקרים בהם סירבה ליתן היתר ולא במקרים בהם לא ניתנה החלטה בשל זניחתה של הבקשה על ידי מבקש ההיתר.

המשיבה הודיעה על הפסקת הגבייה בהתאם לסעיף 9(ב) לחוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006 (להלן: "חוק תובענות ייצוגיות"). לפיכך, אני מורה על דחיית התובענה והבקשה לאישורה כתובענה ייצוגית. עם זאת נותר לדון בשאלת הגמול למבקשת ובשכ"ט לב"כ המבקשת לפי הוראות סעיפים 9(ג), 22(ב) ו-23 לחוק תובענות ייצוגיות.

1. רקע הדברים

המבקשת, די אנד איי ייזום ובניה בע"מ, הינה חברה פרטית שתחום פעילותה בייזום, פיתוח ושיווק פרויקטים לבנייה.

במהלך שנת 2007 החלה המבקשת לפעול לקידומו של פרויקט בניה, שכלל הריסה של מבנה קיים ובניית בניין חדש תחתיו.

ביום 12.10.08 הגישה המבקשת למשיבה בקשה לקבלת היתר בנייה לפרויקט. בהתאם לכך, הוציאה המשיבה למבקשת שובר לתשלום פיקדון בסך 3,994.05 ₪, אותו שילמה המבקשת ביום 27.10.08.

לאחר תשלום הפיקדון, נפתח למבקשת תיק רישוי בקשר עם בקשתה להיתר.

מספר ימים לפני שהוגשו המלצות אגף הרישוי בקשר עם הבקשה להיתר, הודע למבקשת על ידי אגף הרישוי, כי בהתאם להמלצותיו צפויה המשיבה לדחות את הבקשה. משכך, משכה המבקשת את בקשתה להיתר ותיק הרישוי שנפתח למבקשת בקשר עמו נסגר.

המבקשת הגישה בקשה חדשה לקבלת היתר וביום 19.7.09 הוצא למבקשת שובר לתשלום פיקדון בסך 4,161.33 ₪, אותו שילמה המבקשת ביום 20.7.09.

לאחר תשלום הפיקדון כאמור, נפתח למבקשת תיק רישוי חדש בקשר עם בקשתה החדשה להיתר.

ביום 15.8.10 פנתה המבקשת למשיבה בבקשה לקבל בחזרה לידיה את סכום הפיקדון אותו שילמה בקשר עם בקשתה הראשונה להיתר.

ביום 1.9.10 דחתה המשיבה את הבקשה, בציינה, כי: **"במקרה הנ"ל הבקשה לא סורבה ולא נדחתה אלא נמשכה ע"י המגיש ולכן לא ניתן להשיב הפיקדון."**

ביום 5.1.11 הגישה המבקשת תובענה מינהלית כנגד המשיבה וכן בקשה לאישור התובענה המינהלית כייצוגית, במסגרתה ביקשה להגדיר את הקבוצה המיוצגת באופן הבא:

"כל מי שהגיש למשיבה, במהלך השנתיים שקדמו להגשת התביעה ועד למתן פסק דין בתובענה, בקשה למתן היתר בניה, אולם זו לא אושרה על ידי המשיבה מכל סיבה שהיא וסכום הפיקדון ששולם על ידי מגיש הבקשה למשיבה, מכוח הוראות סעיף 1.00.13(א) לתוספת השלישית לתקנות התכנון והבניה (בקשה להיתר, תנאים ואגרות), התש"ל-1970 (להן- התקנות), לא הושב לו על ידי המשיבה."

המבקשת טענה, כי הפרשנות שנתנה המשיבה להוראות סעיף 1.00.13(א) לתוספת השלישית לתקנות התכנון והבניה הינה בלתי סבירה ובלתי מידתית וכי היא אינה עולה בקנה אחד עם מטרת קביעת תשלום הפיקדון, הן על פי לשון ותכלית תקנות התכנון והבניה והן על פי מושכלות יסוד של המשפט המינהלי בכללותו.

ביום 5.4.11 הגישה המשיבה בקשה לדחיית בקשת האישור מכוח סעיף 9(ב) לחוק תובענות ייצוגיות וזאת עקב הודעתה, לפיה היא חדלה מהגבייה שבגינה הוגשה בקשת האישור. המשיבה הודיעה, כי עקב הגשת בקשת האישור היא שינתה את הנחיותיה המנהליות וכי החל מיום 3.4.11 יחול הסדר חדש, שלפיו כל מבקש היתר יהא זכאי לקבל בחזרה את מלוא סכום הפיקדון ששילם במקרה בו נזנחה הבקשה טרם החלטת המשיבה בבקשה.

ביום 6.4.11 הודיעה המשיבה, כי בכוונתה להשיב למבקשת את סכום תביעתה האישית, בצירוף הצמדה וריבית וביום 12.5.11 הושב הסכום האמור למבקשת.

על-פי סעיף 9(ב) הנ"ל, משהודיעה הרשות הציבורית על חדילת הגבייה נשוא התובענה הייצוגית, מצווה בית המשפט לדחות את הבקשה לאישור התביעה כתביעה ייצוגית. יחד עם זאת, קובע סעיף 9(ג) לחוק תובענות ייצוגיות, כי כאשר בית המשפט מחליט שלא לאשר בקשה לתביעה ייצוגית בהתאם לסעיף 9(ב), הוא רשאי לפסוק גמול למבקשת ולבא כוחו/ה, וזאת בהתאם לשיקולים המפורטים בסעיפים 22, 23 לחוק תובענות ייצוגיות.

על רקע האמור, הורתי למבקשת להודיע את עמדתה לעניין הגמול וההוצאות.

בהתאם לכך, הגישה המבקשת ביום 26.7.11 בקשה לקביעת גמול, שכ"ט והוצאות, היא הבקשה דנן.

2. טענות הצדדים

ב"כ המבקשת טוענים, כי בשים לב לקריטריונים לקביעת שיעור הגמול ושכר הטרחה הקבועים בסעיפים 22 ו-23 לחוק תובענות ייצוגיות, יש לחייב את המשיבה לשלם למבקשת גמול בסך 168,000 ₪ ולב"כ המבקשת שכר טרחה בסך 672,000 ₪, לפי הפירוט הבא: עבור התשומות הישירות שהושקעו בתיק 336,000 ₪ (480 שעות עבודה על בסיס תשלום שכר טרחה בסך \$200 (ארה"ב) לשעת עבודה); עבור מרכיב הסיכון 168,000 ₪ ועבור הכוונה והתועלת הציבורית 168,000 ₪.

המשיבה טוענת כי מאחר שהודיעה על הפסקת הגבייה ולאור יישום הקריטריונים הרלבנטיים הקבועים בסעיפים 22 ו-23 לחוק תובענות ייצוגיות, יש מקום לפסוק סכומים מינימאליים בלבד.

3. סכום הפיקדון הכולל שנגבה מהציבור בשנתיים האחרונות

בסעיפים 91-94 לבקשת האישור פירטה המבקשת את הערכתה באשר לגודל הקבוצה ולסכום הפיקדון הכולל שנגבה מהציבור בשנתיים האחרונות שלא כדין, אותו העמידה על סך 2,335,629 ₪.

בבקשתם לגמול ושכר טרחה מבהירים ב"כ המבקשת, כי הם ניסו להשיג מידע שיאפשר להם לאמוד את סכום הפיקדון הכולל שנגבה שלא כדין בשנתיים האחרונות באמצעות פניה אל הממונה בעירייה על יישום חוק חופש המידע, תשנ"ח-1998 (להלן: "חוק חופש המידע"). אולם, למעט מסירת מידע בנוגע למספר הבקשות להיתרי בנייה אשר הוגשו בין השנים 2006-2009, סירב הממונה למסור מידע נוסף כלשהו בתואנה כי זה לא קיים בידי העירייה. ב"כ המבקשת טוענים כי בנסיבות אלה הם הסתמכו על ספרי התקציב של העירייה, מהם הסיקו כי בממוצע נהגה העירייה לאשר כמחצית מכל בקשות ההיתר. ב"כ המבקשת הניחו, כי שיעור בקשות ההיתר שהוגשו למשיבה בשנתיים שקדמו להגשת התביעה וזנחו מבלי שהמשיבה דחתה אותן לגופן עומד על כשליש מכלל הבקשות להיתר שהוגשו למשיבה.

המשיבה טוענת, כי כלל לא הייתה חייבת להמציא למבקשת נתונים מעבר לאלו שהומצאו על ידה בפועל, זאת נוכח הסייגים והמגבלות הקבועים בסעיפים 8 ו-9 לחוק חופש המידע. לשיטתה, הנתונים הרלבנטיים הנגישים לאיתור מבין הנתונים אשר התבקשו על ידי המבקשת היו נתונים המתייחסים למספר הבקשות להיתר אשר הוגשו למשיבה בשנתיים האחרונות והחלק הארי של הנתונים אשר התבקשו על ידי המבקשת, הם מספר הבקשות אשר סורבו, מספר הבקשות בהן הופסק הטיפול לפני מתן החלטה בבקשה, מספר הבקשות שנמשכו על ידי מגיש הבקשה לפני דיון המשיבה וסכום האגרה הכולל ששולם בגין הבקשות הנ"ל, לא היו נגישים ללא עבודת עיבוד ופילוח מרובה ומורכבת.

המשיבה טוענת עוד, כי לאחר הגשתה של התובענה הקצתה העירייה זמן עבודה מיוחד על מנת לברר את הנתונים העובדתיים הנכונים ואמנם לאחר עבודת פילוח של הנתונים לפי פרמטרים שונים התקבל סכום הנמוך לאין שיעור מהסכום שהוערך על ידי המבקשת והוא עומד על פחות מ- 10% מהסכום המוערך על ידי המבקשת. לטענתה, האומדן שהוצג על ידי המבקשת באשר לסכום הפיקדון הכולל שנגבה מהציבור בשנתיים האחרונות שלא כדין נתמך בחלקו על הנחות בלתי מבוססות ומשכך אין להתפלא, כי משנבחנו הנתונים העובדתיים המדויקים, נמצא כי הסכומים הריאליים נמוכים בשיעור ניכר.

המשיבה צירפה לתגובתה לבקשה לפסיקת גמול ושכר טרחה טבלה המפרטת את מספר הבקשות להיתר שנזנחו בטרם ניתנה בהן החלטה ואת סכומי הפיקדון שחולטו בגינן בין השנים 2009-2010 ועד ליום 5.1.11. לשיטת העירייה, המדובר ב- 128 בקשות בלבד, כאשר סכום הפיקדונות המצטבר עומד על סך 347,069.41 ₪.

ב"כ המבקשת טוענים בתשובתם לתגובת המשיבה, כי יש להתייחס אל סכום הפיקדונות הנקוב ברשימה ואל הרשימה עצמה בחשדנות רבה, עת המשיבה לא צירפה ולו בדל של ראיה עצמאית חיצונית התומכת בנתונים הנקובים ברשימה. ב"כ המבקשת מפנים אל שורה 38 בעמוד הראשון לרשימה, שם מצוינת בקשה שמספרה 20091081, אולם יתר הנתונים לגביה הושמטו ופרחו להם מן הרשימה ללא כל הסבר. זאת ועוד. המשיבה נמנעה מלהתייחס באופן כלשהו לשלושת החודשים שחלפו מהגשת בקשת האישור ועד למתן הודעת החדילה ולסכומי היתר שנגבו במהלכם וגם לא נתנה דעתה לעובדה כי לא מדובר בפחות מ- 10% מהסכומים המוערכים על ידי

המבקשת, אלא בלמעלה מ- 15%, זאת מבלי להביא בחשבון את סכומי הריבית וההצמדה שהצטברו בגינם.

מאחר שסכום הפיקדון הכולל שנגבה מהציבור בשנתיים האחרונות נדרש בענייננו לצורך קביעת שיעור הגמול ושכר הטרחה ולא לצורך תביעת השבה, אין חשיבות מכרעת לקביעת הסכום המדויק שנגבה שלא כדין. משכך ובשים לב לעובדה שהאמור בתגובת המשיבה, לרבות הנתונים בטבלה שצורפה לתגובה, נתמך בתצהירו של מר ערן פרידלר, מנהל האגף להכנסות מבנייה ופיתוח במינהל הכספים בעירייה, אניח לטובת המשיבה, כי סכום הפיקדון הכולל שנגבה שלא כדין בשנתיים האחרונות עומד על סך 347,069.41 ₪. עם זאת, כפי שיובהר בהמשך, אין לזקוף לחובתה של המבקשת בענייננו את הפער בין הסעד שנתבע לבין סכום הפיקדון הכולל שנגבה שלא כדין בפועל, בנסיבות בהן סירבה המשיבה להמציא למבקשת מידע רלבנטי שהיה מצוי בידה.

4. הגמול למבקשת ולבא כוחה

א. הקריטריונים לקביעת שיעור הגמול לתובע הייצוגי ולבא כוחו

סעיפים 9(ב), 9(ג) לחוק תובענות ייצוגיות, קובעים כדלהלן:

”(ב) בית המשפט לא יאשר תובענה ייצוגית בתביעת השבה נגד רשות, אם הרשות הודיעה כי תחדל מהגביה שבשלה הוגשה הבקשה לאישור והוכח לבית המשפט כי היא חדלה מהגביה כאמור לכל המאוחר במועד הקובע.
(ג) החליט בית המשפט כאמור בסעיף קטן (ב), רשאי הוא -
(1) על אף הוראות סעיף 22, לפסוק גמול למבקשת בהתחשב בשיקולים כאמור בסעיף 22(ב).
(2) לקבוע שכר טרחה לבא כוח המייצג בהתאם להוראות סעיף 23.”

סעיף 22(ב) לחוק תובענות ייצוגיות, שעניינו גמול לתובע המייצג, קובע כדלהלן:

”בקביעת שיעור הגמול יתחשב בית המשפט, בין השאר, בשיקולים אלה:
(1) הטרחה שטרחה התובע המייצג והסיכון שנטל על עצמו בהגשת התובענה הייצוגית ובניהולה, בפרט אם הסעד המבוקש בתובענה הוא סעד הצהרתי;
(2) התועלת שהביאה התובענה הייצוגית לחברי הקבוצה;
(3) מידת החשיבות הציבורית של התובענה הייצוגית.”

סעיף 23 לחוק תובענות ייצוגיות, שעניינו שכר טרחה של בא כוח המייצג, קובע כדלהלן:

”(א) בית המשפט יקבע את שכר הטרחה של בא הכוח המייצג בעד הטיפול בתובענה הייצוגית, לרבות בבקשה לאישור; בא הכוח

- המייצג לא יקבל שכר טרחה בסכום העולה על הסכום שקבע בית המשפט כאמור.
- (ב) בקביעת שיעור שכר הטרחה של בא כוח מייצג לפי סעיף קטן (א), יתחשב בית המשפט, בין השאר, בשיקולים אלה:
- (1) התועלת שהביאה התובענה הייצוגית לחברי הקבוצה;
 - (2) מורכבות ההליך, הטרחה שטרח בא הכוח המייצג והסיכון שנטל על עצמו בהגשת התובענה הייצוגית ובניהולה, וכן ההוצאות שהוציא לשם כך;
 - (3) מידת החשיבות הציבורית של התובענה הייצוגית;
 - (4) האופן שבו ניהל בא הכוח המייצג את ההליך;
 - (5) הפער שבין הסעדים הנתבעים בבקשה לאישור לבין הסעדים שפסק בית המשפט בתובענה הייצוגית.
- (ג) בית המשפט רשאי לקבוע לבא כוח מייצג שכר טרחה חלקי על חשבון שכר הטרחה הכולל, אף בטרם הסתיים הליך הבירור של התובענה הייצוגית, אם מצא שהדבר מוצדק בנסיבות העניין, וככל הניתן, בהתחשב בשיקולים כאמור בסעיף קטן (ב)."

מניתוח הקריטריונים הנ"ל עולה, כי קיימת חפיפה כמעט מלאה בין השיקולים לפסיקת הגמול לתובע המייצג לבין השיקולים לפסיקת שכר הטרחה לב"כ המייצג. יחד עם זאת, המחוקק הוסיף לשיקולים לפסיקת שכר טרחה שני מדדים נוספים: האופן בו ניהל ב"כ המייצג את ההליך והפער שבין הסעדים הנתבעים בבקשה לאישור לבין הסעדים שפסק בית המשפט בתובענה הייצוגית.

ד"ר אלון קלמנט, במאמרו "קווים מנחים לפרשנות חוק התובענות הייצוגיות, התשס"ו-2006", הפרקליט מט' תשס"ז 131, מחלק את השיקולים שנקבעו בחוק תובענות ייצוגיות, לשלוש קטגוריות. הראשונה, שיקולי התשומה, הם שיקולים הנוגעים לעלויות ולסיכון שנטלו על עצמם התובע המייצג ובאי כוחו, כגון שכר טרחה, סיכון, הוצאות ומורכבות ההליך. הקטגוריה השנייה, שיקולי התפוקה לקבוצה המיוצגת, הם שיקולים הנוגעים לתועלת שהביאה התובענה הייצוגית לקבוצה המיוצגת. בשיקולים אלה ייכללו הקריטריונים של התועלת לחברי הקבוצה המיוצגת ואופן ניהול ההליך. הקטגוריה השלישית, שיקולי הכוונה ציבורית, הם שיקולים הנוגעים לתועלת הציבורית מן התובענה הייצוגית. בשיקולים אלה ייכללו הקריטריונים של החשיבות הציבורית והפער בין הסעד שנתבע לסעד שנפסק.

בע"א 9134/05 אליעזר לויט, עו"ד נ' קו-אופ צפון, אגודה שיתופית לשירותים בע"מ. (ניתן ביום 7.2.08), קבע כב' השופט א' גרוניס כי השיקולים הקבועים בסעיף 23 לחוק תובענות ייצוגיות מהווים רשימה לא ממצה. הסעיף נועד להתוות שיקול דעת לבית המשפט ואין לקבוע נוסחה קשיחה בעניין שכ"ט שנפסק לטובת ב"כ התובע הייצוגי.

כב' השופט גרוניס הצביע שם על שלושה סוגי שיקולים המשתקפים בקריטריונים המנויים בסעיף 23 לחוק תובענות ייצוגיות:

"סוג שיקולים אחד נוגע לסוגיית התמריץ להגשת תביעה ייצוגית. בעניין זה קיים מתח בין שני שיקולים נוגדים אשר יש לאזן ביניהם: יצירת תמריץ חיובי להגשת תביעות ייצוגיות ראויות אל מול הצורך למנוע הגשתן של תביעות סרק ייצוגיות או מנופחות יתר על המידה (ראו, פרשת אנליסט, עמ' 259). מובן, כי ככל שגדלה החשיבות אותה יש לייחס לתובענה הייצוגית גדל העניין ביצירת התמריץ להגישה. מטעם זה מורה החוק כי בעת קביעת שכר הטירחה יש להתחשב באינטרסים שהוגשמו על ידי הגשת התובענה. בגדרה של נקודה זו ניתן משקל הן לאינטרס היחיד, שבא לידי ביטוי בקריטריון התועלת שצמחה לקבוצה המיוצגת (ס"ק (1)), והן לאינטרס הציבור, הבא לידי ביטוי בקריטריון של מידת החשיבות הציבורית הטמונה בתביעה (ס"ק (3)) (ראו, פרשת אנליסט, עמ' 258). הצורך במתן תמריץ להגשת תובענות ייצוגיות ראויות מכתוב גם התחשבות בשאלה מה היה היקף ההשקעה בהגשתה ובניהולה של התובענה הייצוגית ומה היתה מידת הסיכון הכרוכה בה (ס"ק (2)). זאת, שכן כגודל הקושי והסיכון שבתובענה כך הצורך באיזונו על ידי קביעת שכר הולם. מנגד, השאיפה למנוע הגשת תביעות סרק או ניפוחן מעבר לראוי מכתובה את הקריטריון הקבוע בס"ק 5, לפיו יש להתחשב בפער בין הסעדים הנתבעים לסעדים שאושרו. קריטריון זה מיועד להרתיע תובעים מפני הגשת תביעות בשיעור מופרז ובלתי מבוסס.

סוג שיקולים שני עניינו הכוונת התנהגות "בא כוח מייצג", כהגדרתו בסעיף 2 לחוק, בנוגע לאופן ניהול התובענה והבקשה לאישורה. החוק מבקש ליצור תמריץ לכך שהדיון בבקשה לאישור התובענה הייצוגית ובתובענה עצמה ינוהל בעילות ובהגיונות. לאור מטרה זו קובע החוק כי בקביעת גובה שכר הטירחה יש להתחשב באופן שבו ניהל בא הכוח המייצג את התובענה הייצוגית (ס"ק (4)).

סוג שיקולים שלישי המשתקף בסעיף הינו השאיפה כי יהיה יחס הולם בין שכר הטירחה לבין התובענה הייצוגית. היינו, כי שכר הטירחה יהיה סביר והוגן בהתחשב בכלל מאפייניה של התובענה הייצוגית. חלק מהגורמים המשפיעים על סבירותו של גובה שכר הטירחה הינם המאמץ שהושקע בה והתועלת שהיא הניבה לקבוצה. כך, לדוגמה, יש להקפיד כי שכר הטירחה לא יעקר למעשה את טובת ההנאה האמורה לצמוח לחברי הקבוצה או יפחית ממנה באורח בלתי סביר (פרשת אנליסט, עמ' 259) (ההדגשות שלי – מ' א' ג')."

ב. יישום השיקולים לקביעת שיעור הגמול ושכר הטירחה במקרה דנן

(1) שיקולי תשומה (שכ"ט, הוצאות, סיכון ומורכבות ההליך)

לעניין שכר הטירחה טוענים ב"כ המבקשת, כי השקיעו כ-480 שעות עבודה לצורך עריכת התובענה המינהלית והבקשה לאישור.

ב"כ המבקשת טוענים כי שעות העבודה שנדרשו לצורך עריכת התובענה המינהלית והבקשה לאישור היו רבות, בשל מורכבות הבדיקה העובדתית שנדרשה בענייננו הן במישור האישי והן במישור הקבוצה המיוצגת כולה ובשים לעובדה שלמעט מסירת מידע בנוגע למספר בקשות ההיתר שהוגשו למשיבה, סירב הממונה על חוק חופש

המידע למסור מידע נוסף כלשהו בתואנה כי זה לא קיים בידי המשיבה. ב"כ המבקשת טוענים כי בנסיבות אלה הם נדרשו להשקיע עשרות שעות עבודה בניסיון לאתר מידע רלוונטי ובכלל זה בחינת מסמכים שפורסמו על ידי הכנסת, משרד השיכון, משרד הפנים והלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בנוגע להתחלות בנייה במדינת ישראל. בנוסף, נבחנו על ידם דוחות תקציב שנתיים בני מאות עמודים של העירייה, אשר פורסמו באתר האינטרנט ובוצעו סקרים בלתי רשמיים עם אנשי מקצוע ואדריכלים על מנת להבין עד כמה נפוצה התופעה של זניחת בקשות להיתר בנייה. לטענתם, במסגרת הבדיקה האמורה, הם הצליחו לאתר מידע בנוגע למספר היתרי הבנייה שניתנו על ידי המשיבה במהלך השנים 2008 ו-2009, מידע שכאמור התבקש מן המשיבה באמצעות הממונה על חוק חופש המידע, אך לא הומצא למבקשת בתואנה כי הוא אינו קיים.

לעניין מורכבות ההליך, **טוענים ב"כ המבקשת**, כי מעבר למומחיות הנדרשת בתחום המיסוי המוניציפאלי בענייננו והיות תחום דיני התכנון והבניה מורכב כשלעצמו, עניינה של התובענה היה מורכב עוד יותר עקב היות המחלוקת שאלה מובהקת של פרשנות משפטית ומספר נסיבות אובייקטיביות אשר השפיעו והקשו על ניסיון ב"כ המבקשת לפתור מחלוקת זו והם היותו של חוק התכנון והבנייה ותקנותיו חקיקה ישנה שמקורה הוא למעלה משישים שנה; היעדר קיומם של דברי הסבר כלשהם לתוספת השלישית לתקנות התכנון והבנייה והיעדר אפשרות למצוא תקדים משפטי כלשהו שאימץ באופן ישיר את עמדת המבקשת. לטענתם, הם נברו עשרות שעות בספריות ומאגרים משפטיים בניסיון לדלות קצה קצהו של רמז, אשר התייחס לסוגיה בענייננו בעבר והעלו חרס בידם, למעט פסק דין אחד שניתן על ידי בית משפט השלום בחדרה בשנת 2003 במסגרתו נדחתה תביעת התובעים להשבת סכום הפיקדון ששולם בעת הגשת הבקשה להיתר (ת"א (חד') 4800/02 **לוי בנימין נ' עיריית חדרה** (ניתן ביום 3.2.04), להלן: "**עניין בנימין**").

ב"כ המבקשת טוענים, כי **עניין בנימין** ממחיש את מידת מורכבות ההליך כמו גם את הסיכון בכך שעמדתם הפרשנית לא תתקבל ועל כן הם נדרשו להמשיך ולהשקיע שעות עבודה רבות בבדיקות יסודיות נוספות לשם תמיכה בעמדתם הפרשנית ובכלל זה התחקות אחר ההיסטוריה החקיקתית של חוק התכנון והבנייה והוראות התוספת השלישית לתקנות חוק התכנון והבנייה; ביצוע מחקר השוואתי באשר לאופן בו נוהגות וועדות אחרות בעניין החזר הפיקדון; חיפוש משפטי אחר החלטות ופסיקות התומכות בעמדתם הפרשנית ועוד.

לעניין הסיכון הכרוך בהליך מבחינת המבקשת ובאי כוחה, טוענים ב"כ המבקשת, כי קיים קשר ישיר בין מידת הסיכון בהליך לבין מורכבות ההליך. לטענתם, בנסיבות דן מורכבותה המשפטית של הבקשה לאישור הייתה רבה ביותר והיא בגדר "יצירה משפטית חדשה יש מאין, המבוססת על כללי פרשנות כלליים בלבד". על אף האמור, המבקשת נטלה על עצמה את מלאכתם של אחרים ואת הסיכון הרב הנלווה לכך שתביעתה תדחה והיא תחויב לשלם הוצאות גבוהות ביותר בשיעור של עשרות ועד מאות אלפי שקלים, כפי שקורה, לא אחת, כאשר נדחות תובענות ייצוגיות.

ב"כ המבקשת טוענים עוד, כי בעצם הגשת התביעה הייצוגית נטלה המבקשת על עצמה סיכון רב בדמות ההשפעה השלילית האפשרית שתהא לכך בעתיד על יחסיה המתמשכים למול המשיבה, שהרי המבקשת היא חברה העוסקת בייזום ושיווק של פרויקטים לבנייה ומשכך היא זקוקה לשיתוף פעולה וקבלת אישורים שונים מצד המשיבה.

ב"כ המבקשת מוסיפים וטוענים, כי גם הם, עצמם, נשאו בסיכון עקב הטיפול בהגשת התובענה הייצוגית, זאת משום ששכר טרחתם בגין התובענה דן נקבע אך ורק על ידי בית המשפט וללא תלות בכמות שעות העבודה שהושקעה על ידם בפועל ולפיכך הם עמדו בפני מצב אפשרי של חיסרון כיס. לטענתם, סיכון זה נובע ומושפע ממורכבות ההליך במקרה דן ומכמות שעות העבודה שנדרשו להשקיע כפועל יוצא מכך בעריכת והכנת התובענה ובבקשת האישור.

לעניין **שכר הטרחה**, טוענת המשיבה, כי לשם השגת החלק הארי של הנתונים העובדתיים עליהם הסתמכו באי כוחה של המבקשת הם כלל לא נזקקו להשקיע מאמץ של ממש, שהרי המשיבה סיפקה לב"כ המבקשת נתונים בדבר מספר הבקשות להיתרי בנייה בתקופה הרלבנטית ואילו נתונים נוספים בדבר מספר היתרי הבנייה המאושרים היו זמינים למבקשת באתר האינטרנט של המשיבה. זאת ועוד. ב"כ המבקשת טוענים כי נתונים נוספים בדבר מספר הבקשות שנזנחו על ידי מגישי הבקשות מבלי שנדחו על ידי המשיבה הוערכו על ידם בהסתמך על "סקרים לא רשמיים שנערכו עם אדריכלים ואנשי מקצוע". ברם, ב"כ המבקשת לא מפרטים מהם אותם סקרים בלתי רשמיים ולא מצרפים כל תשתית עובדתית הנובעת מסקרים אלו או מבוססת עליהם.

המשיבה טוענת עוד, כי לנוכח האמור ולאור הפער העצום בין האומדן השגוי של ב"כ המבקשת לבין הנתונים הריאליים, ניתן להסיק כי לא הושקעו מאמצים של ממש בהשגתם של הנתונים המדויקים וכי לכל היותר הונחו הנחות, השערות וספקולציות. זאת ועוד. ניתן להניח כי העובדה שב"כ המבקשת ביכרו שלא להגיש עתירה כנגד החלטת הממונה על חוק חופש המידע שלא להעביר להם את מלוא הנתונים שביקשו מעידה כי ב"כ המבקשת מצאו כי הבדיקה העצמאית שביכולתם לערוך בנושא תהייה יעילה ומהירה יותר מההליך השיפוטי הכרוך בהגשת עתירה מינהלית. לשיטתה של המשיבה, בכך בלבד יש להעיד על העדר מורכבותה של הבדיקה העובדתית שנערכה על ידי המבקשת.

המשיבה מוסיפה וטוענת, כי הטענות המשפטיות המועלות בתובענה אינן טענות מורכבות והן אינן מתייחסות כלל להיסטוריה החקיקתית של התוספת השלישית לתקנות, או להיסטוריה הרלבנטית של גופי התכנון בישראל. עיקר הטענות נשענות על כללי פרשנות חקיקה וחקיקה פסיקאלית בפרט, אשר בוודאי ידועים ומוכרים לעורכי דין המעידים על עצמם כמומחים בתחום המיסוי המוניציפאלי. לטענת המשיבה, בשל פשטותן של הטענות המשפטיות המועלות בתובענה, הבינה המשיבה מיד עם הגשת התובענה כי יש לפעול לשינוי ההנחיות הקיימות ופעלה כך לאלתר מבלי לבחון בחינה מעמיקה את הטענות המועלות ומבלי לנסות ולטעון טענות משפטיות סותרות. לשיטת המשיבה, התנהלותה היעילה והמהירה מעידה על העדר מורכבותה של הבדיקה המשפטית שצריכה הייתה לערוך טרם קבלת החלטה.

עוד טוענת המשיבה, כי מספר השעות המצוין בבקשה דנן כמספר השעות שהוקדשו לעבודה המשפטית שנערכה לפני הגשת התובענה ובקשת האישור הינו מספר מופרז אף לנוכח כל הפעולות הנטענות על ידי ב"כ המבקשת. זאת ועוד. מספר שעות העבודה הנטען על ידי ב"כ המבקשת כלל לא נתמך בדו"ח או במסמך אחר, אשר בוודאי ניתן היה להמציא בנקל, והבקשה דנן אף לא נתמכה בתצהיר, כנדרש.

המשיבה טוענת עוד, כי ההליך המשפטי התנהל זמן קצר ביותר וכי לאחר הגשת התובענה והבקשה לאישור לא התנהלו דיונים לגופו של עניין וכי הערכת היקף העבודה ושכר הטרחה צריכה לשקף גם עובדה זו.

לעניין הסיכון הכרוך בהליך טוענת המשיבה, כי נוכח פשטותו של הטיעון המועלה בתובענה ולאור התנהלות המשיבה מיד עם הגשת בקשת האישור, הרי שסיכויי

התובענה היו גבוהים מלכתחילה ומשכך המבקשת וב"כ לא נטלו על עצמם סיכון רב בהגשתה.

המשיבה טוענת עוד, כי יש לדחות את הטענה בדבר סיכון יחסיה של המבקשת עם המשיבה בעקבות הגשת בקשת האישור. לטענתה, המשיבה והעירייה הינם גופים גדולים ובירוקרטים אשר פועלים על פי הדין ועל פי הנחיות ונהלים וההנחה כי פתיחתם של הליכים משפטיים נגדה תסכן את "מעמדה" אצל המשיבה הינה הנחה מופרכת.

ב"כ המבקשת משיבים, כי אופן התנהלותו ועמדתו של הממונה על חוק חופש המידע בעירייה ממחיש עד כמה אין בסיס לטענותיה של המשיבה בדבר ה"פשטות" והמהירות בהכרח בבירור עתירה מינהלית לפי חוק חופש המידע. ברי כי אם המבקשת ובאי כוחה היו בוחרים להגיש עתירה מינהלית בעניין, הרי שכל יום נוסף שהיה עובר עד לבירורה הסופי, היה מאפשר למשיבה להרוויח עוד יום נוסף של גביית כספים שלא כדין.

ב"כ המבקשת טוענים עוד, כי אם אכן המדובר בטענות משפטיות כה פשוטות כטענת המשיבה, כלל לא ברור הכיצד לא הבינה המשיבה את אותן טענות על נקלה מזה שנים.

ב"כ המבקשת מוסיפים וטוענים, כי אם למשיבה היה כה ברור כי אין מקום להמשיך את הגבייה הבלתי חוקית באופן מיידי עם קבלתה לידיה את התובענה, זאת לאור "פשטותן" לכאורה של הטענות שהועלו במסגרתה, גם כלל לא ברור מדוע ניצלה המשיבה עד תום את שלושת החודשים שעמדו לרשותה על מנת לחדול מהגבייה. מכאן, שהדברים כלל לא היו פשוטים בזמן אמת, כנטען על ידי המשיבה, או שהיה למשיבה "נוח" להמשיך ולשלשל לכיסה כספים שלא כדין.

עוד טוענים ב"כ המבקשת, כי ראיה עצמאית נוספת למורכבות הסוגיה המשפטית בתיק דנן ולנחיצות הגשת התובענה בענייננו היא העובדה שקיימות מספר ועדות לתכנון ובנייה ברשויות מקומיות אחרות בארץ, אשר אף הן "לא הבינו" את "פשטותה" של הסוגיה המשפטית והן נוהגות לחלט את הפיקדון של בקשות שנזנחו, כפי שהמשיבה נהגה לעשות.

ב"כ המבקשת טוענים עוד, כי המשיבה התעלמה לחלוטין מחדשנותו המשפטית והרוחבית של נושא התובענה ומהעובדה הפשוטה שלא ניתן היה למצוא תקדים משפטי אחד ישיר בעניין.

ב"כ המבקשת מוסיפים וטוענים, כי עצם העובדה שהתובענה הוצגה בבהירות ובתמציתיות אין בה כדי להפוך את הנושא המשפטי המועלה במסגרתה לפשוט, וודאי שאין מקום כי הדבר יעמוד לחובת המבקשת. **ב"כ המבקשת** מפנים בעניין זה לת"צ (מרכז) 49716-11-10 רפאל אביר נ' עיריית פתח-תקווה (ניתן ביום 7.4.11), שם פסק בית המשפט גמול בסך 30,000 ₪ ושכר טרחה בסך 140,000 ₪, בתובענה שהוגשה בגין גביית יתר שהסתכמה בסכום כולל של 350,000 ₪ והיא הייתה נעוצה בטעות טכנית פשוטה בחישוב תעריפים שנקבעו בחוק העזר (שילוט) של עיריית פתח-תקווה.

עוד טוענים ב"כ המבקשת, כי בנסיבות העניין כלל לא נדרשו לצרף תצהיר לבקשתם, באשר כל העובדות הנוגעות לנושא חישוב סכום התביעה ייצוגית, אופן חישוב הגמול, שכר הטרחה, היקף ופירוט עבודתם, עולות באופן ישיר מעצם כתבי הטענות ומהמסמכים שצורפו להם בכלל זה דוחות תקציב של העירייה, אסמכתאות משפטיות, פרסומים רשמיים של מוסדות שלטון בישראל ומסמכים שאותרו, נערכו, נשלחו והתקבלו על ידי **ב"כ המבקשת** וכיו"ב.

ב"כ המבקשת טוענים עוד, כי במקרה דנן לא התקיים תהליך דיווח חודשי שוטף בזמן אמת בדבר היקף שעות העבודה שבוצעה בתיק.

בהיעדר תקדים בפסיקה בעניין חילוט הפיקדון במקרה בו נזנחה הבקשה להיתר, הגשת התובענה אכן הייתה כרוכה בסיכון ואין ספק כי **ב"כ המבקשת** טרחו ועמלו על הגשת התובענה. עם זאת, אין לגזור את היקף שכר הטרחה המגיע להם ממספר השעות שהשקיעו לפי התעריף המקובל אצלם, משום שחוק תובענות ייצוגיות התווה את השיקולים לקביעת שכר טרחה לב"כ התובע הייצוגי ושיקול/קריטריון זה אינו נמנה בין השיקולים לקביעת שכר טרחה. על כן, יש לפסוק לטובתם גמול ושכר טרחה כמקובל ועל דרך האומדן ובהתחשב ביתר השיקולים לקביעת שיעור הגמול ושכר הטרחה.

ביחס למורכבות ההליך, הרי שמדובר בשאלה משפטית מוגדרת הנוגעת לעניין סמכותה של המשיבה לחלט פיקדונות במקרים בהם נזנחה הבקשה להיתר ומקובל

עלי כי השאלה שבמחלוקת לא דרשה בירור עובדתי רחב או בירור משפטי מורכב. בנוסף, יש להתחשב בכך שהמשיבה קיצרה את ההליך כאשר כבר בתחילת הדרך ועוד בטרם התקיים דיון מקדמי בבקשה, פעלה לפי סעיף 9(ב) לחוק תובענות ייצוגיות והודיעה על הפסקת הגבייה, דבר שהביא לחסכון בזמן, משאבים וטרחה לצד שכנגד וכן בחסכון של זמן שיפוטי של בית המשפט.

(2) שיקולי תפוקה לקבוצה המיוצגת (התועלת לחברי הקבוצה ואופן ניהול ההליך) באשר לתועלת לחברי הקבוצה, טוענים ב"כ המבקשת, כי במשך למעלה משישים שנה פעלה המשיבה לגביית הפיקדון ורק בזכות הגשתה של התובענה דן הואילה המשיבה לתקן את דרכיה ולהפעיל "הסדר חדש" בנושא החזרתו של הפיקדון במצב בו בקשה להיתר נזנחה. לטענתם, סביר להניח כי לולא הגשת התובענה המשיבה הייתה ממשיכה לנהוג באופן פסול למשך עשרות שנים רבות נוספות וכי סכום הגבייה הכולל שנחסך לעתיד הוא לכל הפחות פי עשרות מונים מן הסכום שנגבה ביתר על ידי המשיבה במשך השנתיים האחרונות.

ב"כ המבקשת טוענים עוד, כי עניינה של התובענה דן חורג הרבה מעבר לדלת אמותיה של המשיבה, זאת בשים לב לעובדה, כי מדובר באנומליה משפטית כלל ארצית וכי כאשר מביאים בחשבון את החיסכון הפוטנציאלי לכלל הציבור בישראל, הרי שהתפוקה בענייננו עולה פי עשרות מונים על הסכום שנחסך רק למבקשי היתר בנייה מהמשיבה. לטענתם, בהנחה כי 50% מן הוועדות במדינת ישראל פועלות באופן בלתי חוקי כבענייננו, הרי ששיעור התפוקה והחיסכון הפוטנציאלי לציבור עומד על עשרות מיליוני שקלים רק במהלך השנתיים האחרונות ומאות מיליונים לעתיד.

באשר לאופן ניהול ההליך טוענים ב"כ המבקשת כי ההליך דן נוהל באופן יעיל והוגן; ראשית, התובענה הוגשה רק לאחר פנייה מוקדמת של ב"כ המבקשת למשיבה, תוך מתן אפשרות למשיבה לחדול מהגבייה הבלתי חוקית. שנית, התובענה נוסחה בבהירות לשונית וחדות משפטית, תוך עמידה מדויקת ותמציתית על הוראות החקיקה הרלבנטיות ותוך העלאת טיעונים מפורטים ומבוססים בשאלה הפרשנית שהוצבה לפתחו של בית המשפט. שלישית, ב"כ המשיבה בחנו בקפידה את הודעת החדילה ואת "ההסדר החדש" של המשיבה בעניין, על מנת להבטיח כי זכויות הציבור תקוימנה ותובטחנה במלואן. לאחר דין ודברים למול ב"כ המשיבה, בהסתמך על מספר הבהרות שניתנו על ידה, קיבלו המבקשת וב"כ את הודעת החדילה ללא התנגדות. רביעית, על מנת לנסות ולחסוך זמן שיפוטי, כמו גם משאבים מן הצדדים,

בצורך לדון בבקשה דנן, ניסו ב"כ המבקשת להגיע במשך תקופה ארוכה להסכמות עם המשיבה בעניין הגמול ושכר הטרחה, אך ללא שום הצלחה.

המשיבה טוענת באשר לתועלת לחברי הקבוצה, כי אין המדובר בציבור גדול אשר נפגע מהוראות ההנחיות ולפיכך גם אין המדובר בנזק מצטבר גדול.

עוד טוענת המשיבה, כי בניגוד לסכום המצטבר אשר הינו סכום נמוך למדי, הרי שסכומי כל אחד מהפיקדונות גבוה דיו כדי לתמרץ כל אחד מחברי הקבוצה הנפגעת לתבוע באופן עצמאי את נזקו ומכאן שאין לומר בהכרח שהתובענה דנן משרתת אינטרס של קבוצה שזקוקו של כל אחד ממרכיביה קטן מכדי הגשת תביעה פרטנית.

ב"כ המבקשת משיבים, כי בדקו את הטבלה המצורפת לתגובת המשיבה וכי בגין שני שליש מהבקשות להיתר המפורטות בטבלה, שולמו פיקדונות בסכום של מאות שקלים בודדים, רובם בשיעור הנע בין 200-400 ₪, כך שאכן מדובר בנזק קטן המצדיק הגשת תובענה ייצוגית. מכל מקום, כלל לא נדרש כי גובה הנזק שנגרם לכל חבר בקבוצה המיוצגת יהא נמוך על מנת שתאושר תובענה ייצוגית, אלא המדובר בשיקול אחד מיני שיקולים רבים הנבחנים בעת הדיון בבקשת האישור.

ב"כ המבקשת טוענים עוד, כי התמקדות המשיבה רק בסכום הפיקדונות שנגבו ביתר בשנתיים שקדמו להגשת התובענה מוטעית ומטעה, שהרי המשיבה מתעלמת לחלוטין מהחיסכון הפוטנציאלי הכולל לציבור, הן לשנים עברו והן לשנים רבות בעתיד, אשר וודאי מסתכם בעשרות מיליוני שקלים.

חוק תובענות ייצוגיות מגביל תביעת השבה ייצוגית לתקופה של שנתיים שקדמו להגשת התביעה, אולם לעניין התועלת לחברי הקבוצה, אכן יש להתחשב בענייננו גם בחסכון העתידי שפועל לטובתם, שכן סביר להניח שאלמלא הוגשה התובענה הייצוגית, המשיבה לא הייתה מפסיקה את הגבייה גם בעתיד. זאת ועוד. יש להניח, כי להליך דנן יהיו השלכות גם בעיריות נוספות, בהן תופסק גביית הפיקדון במקרים כבענייננו.

מכל מקום, גם אם מדובר בחסכון לתקופה של שנתיים, סכום החיסכון לכלל חברי הקבוצה נאמד בסך 347,069.41 ₪, סכום לא מבוטל כשלעצמו.

לגבי אופן ניהול ההליך, אני סבורה שההליך התנהל באופן יעיל וראוי.

(4) שיקולי הכוונה ציבורית (חשיבות ציבורית והפער בין הסעד שנתבע לסעד שנפסק)

ב"כ המבקשת טוענים כי לא ניתן לחלוק על התועלת הציבורית המיידית שהביאה הגשת התובענה, שהרי רק בעקבות הגשתה חדלה המשיבה מגביית היתר הבלתי חוקית ואלמלא הוגשה התובענה, לא הייתה חדלה המשיבה מכך ביוזמתה. עצם העובדה כי פנייתה המוקדמת של המבקשת בעניין נענתה בסירוב גורף וחד משמעי של המשיבה מעידה על כך.

ב"כ המבקשת טוענים עוד, כי המדובר בתובענה בעלת משמעות ציבורית כלל ארצית גדולה, הן לעבר והן לעתיד.

ב"כ המבקשת מוסיפים וטוענים, כי עצם הגשת התובענה קידמה את המטרה הציבורית הכללית של אכיפת הדין ויישום שלטון החוק בכללותו.

עוד טוענים **ב"כ המבקשת**, כי הגשת התובענה תרמה ליעילות שיפוטית, תוך חיסכון רב של זמן שיפוטי יקר ומשאבים ציבוריים, באופן שבו נחסך הצורך לדון באותה סוגיה משפטית בתביעות נפרדות של יחידים.

באשר לפער שבין הסעד הנתבע בתובענה לבין הסעד שהתקבל, טוענים **ב"כ המבקשת**, כי גם אם סכום הגבייה הבלתי חוקית נמוך מן הסכום הנתבע בענייננו, הרי שעל בית המשפט להימנע מלתת משקל לפער האמור בנסיבות בהן המבקשת פנתה למשיבה בבקשה לקבלת מידע לצורך הערכת סכום התביעה הייצוגית, ברם המשיבה נמנעה מלמסור למבקשת מידע כאמור. לטענת **ב"כ המבקשת**, על בית המשפט לפסוק למבקשת ולב"כ גמול ושכר טרחה בשיעור אשר ישלח מסר חד לרשויות המקומיות, לפיו מניעת מידע רלבנטי שלא כדין אינה משתלמת ואינה כדאית כלכלית.

באשר לחשיבותה הציבורית של הגשת התובענה, טוענת המשיבה, כי נוכח מספר הבקשות המועט הרלבנטי לתובענה דנן והסכומים הנמוכים כפי שהם משתקפים מהטבלה המצורפת לתגובתה, מצטמצמת לעין שיעור חשיבותה של התביעה לציבור הרחב, שהרי לא מדובר במאות בקשות המוגשות מדי שנה, אלא בעשרות בודדות

בלבד ובתאמה, אין המדובר ב"מיליונים" שנלקחו מהציבור, אלא בסכום נמוך בהרבה.

המשיבה טוענת עוד, כי אין המדובר בענייננו בהתנהלות אשר סתרה ביודעין את הוראות החוק והתקנות, אלא בהנחיות ונהלים ישנים, אשר עודכנו ושונו מיד כאשר הועלו נגדן הטענות הרלבנטיות.

המשיבה מוסיפה וטוענת, כי ב"כ המבקשת בחרו לרכז את מאמציהם במסגרתה של תובענה ייצוגית מהטעמים השמורים עמם והסתפקו בפנייה מקדימה לקוגנית ובלתי מפורטת, שעה שניתן היה להניח כי פנייה מוקדמת מבוססת ומפורטת יותר, הייתה מביאה לשינוי ההנחיות ללא צורך בהגשתה של תובענה ובזבוזו של זמן שיפוטי חשוב ויקר ערך.

לגבי הפער בין הסעד שנתבע לבין הסעד שנפסק, טוענת המשיבה, כפי שפורט לעיל, כי סכום הפיקדון הכולל אשר חולט בשנתיים האחרונות בגין בקשות שזנחו עומד על פחות מ- 10% מהסכום המוערך על ידי המבקשת. לשיטתה, מסיבה זו לבדה בולט וזועק חוסר הגיונה של בקשת ב"כ המבקשת לשכ"ט בסך 672,000 ₪, שהוא סכום העולה במידה ניכרת על סכום הגבייה במועדים הרלבנטיים.

אני סבורה כי התביעה דנן הייתה בעלת חשיבות ציבורית והביאה תועלת לקבוצה. זאת, משום שגם לגישת המשיבה, היא שגתה בדרך פעולתה וסביר להניח כי אלמלא הגשת התובענה, היא לא הייתה עומדת על טעותה ולא הייתה מתקנת אותה. לתיקון הטעות של הרשות יש כמובן חשיבות ציבורית, ביישום עיקרון שלטון החוק. חשיבותן של תובענות ייצוגיות מעין זו נובעת גם מהאפקט ההרתעתי והחינוכי שהן מפעילות כלפי רשויות ציבוריות בכלל ורשויות מקומיות בפרט, לפעול על פי חוק ולהימנע מהטלת אגרות ותשלומי חובה שלא כדין.

לעניין הפער בין הסעד שנתבע לסעד שנפסק, קריטריון זה מיועד להרתיע תובעים מפני הגשת תביעות ייצוגיות בשיעור מופרז ובלתי מבוסס. במקרה דנן, הפער בין הסעד שנתבע לבין הסכום שנגבה על ידי המשיבה שלא כדין בפועל אמנם גבוה, ברם בנסיבות בהן סירבה המשיבה להמציא למבקשת מידע רלבנטי שהיה מצוי בידה, איני סבורה כי יש לזקוף פער זה לחובתה של המשיבה בעת פסיקת הגמול ושכר הטרחה ובוודאי שלא מדובר בניסיון להפריז או להכפיש את שמה של המשיבה.

מכל מקום, בענייננו כלל לא נפסק סעד כספי לחברי הקבוצה, על-פי ההסדר הקבוע בסעיף 9(ב) לחוק תובענות ייצוגיות, מאחר שהעירייה הודיעה על הפסקת הגבייה.

(5) שיקולים נוספים

המשיבה מבקשת להתחשב בעובדה כי פעלה בזריזות וביעילות לשינוי ההנחיות הקיימות וכי לא ניסתה לסתור את טענותיה המשפטיות של המבקשת וכי בעשותה כן, חסכה המשיבה זמן דיוני ושיפוטי יקר ערך. המשיבה אף נקטה בצעדים שמטרתם להבטיח כי שינוי ההנחיות יבוא לידי ביטוי במהירות האפשרית וייושם לאלתר.

עוד מבקשת המשיבה להתחשב בעובדה שהיא גוף ציבורי וכי הגמול ושכר הטרחה ישולמו מהקופה הציבורית.

את העובדה שהמשיבה פעלה לשינוי ההנחיות הקיימות ולא ניסתה לסתור את טענותיה המשפטיות של המבקשת ובכך חסכה זמן דיוני ושיפוטי יקר ערך, כבר הבאתי בחשבון במסגרת שיקולי התשומה.

באשר לטענה כי יש להתחשב בעובדה שהמשיבה היא גוף ציבורי וכי הגמול ושכר הטרחה ישולמו מהקופה הציבורית, הרי ששיקול זה הוא אשר הנחה את המחוקק לתת לרשויות ציבוריות את ההטבה שבסעיף 9 לחוק תובעות ייצוגיות, שהמשיבה כאן ניצלה אותה ולכן לא נדרשה להשיב את מלוא הסכומים שגבתה ביתר. אין להביא שיקול זה פעם נוספת בחשבון, כאשר נבחן נושא הגמול לתובע הייצוגי ושכ"ט לבא כוחו (ראו ת"מ 111/08 (בש"א 30948/08) זמיר נ' עיריית רמלה (ניתן ביום 6.1.09)).

ג. שיעור הגמול ושכר הטרחה לתובע הייצוגי ולבא כוחו

בת"מ 123/07 (בש"א 30728/07) **שרית חבה נ' עיריית בת-ים** (ניתן ביום 22.2.09), סקרתי בהרחבה פסקי דין בהם נדחו בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ונפסקו גמול ושכר טרחה בהתאם להליך הקבוע בסעיף 9(ב) לחוק תובענות ייצוגיות. כפי שצינתי שם, לא השתכנעתי כי קיים נוהג בדבר שיעור הגמול ושכר הטרחה שיש לפסוק במקרים שבהם הודיעה הרשות על הפסקת הגבייה על פי סעיף 9(ב) לחוק תובענות ייצוגיות, אלא ששיעור הגמול ושכר הטרחה נפסקים בכל מקרה על פי נסיבותיו ולאור השיקולים הקבועים בחוק תובענות ייצוגיות בסעיפים הנ"ל.

במקרה זה שוכנעתי כי הפסקת הגביה היא תוצאה של התובענה ולכן יש לפסוק למבקשת גמול שישקף את החיסכון שהביאה לציבור.

5. סוף דבר

בהתאם להוראות סעיף 9(ב) לחוק התובענות הייצוגיות, ובשל העובדה שהרשות הודיעה על הפסקת גביית האגרה, הבקשה לאישור התובענה הייצוגית נדחת.

לאור כל האמור לעיל, אני מחייבת את המשיבה לשלם למבקשת גמול בסך 150,000 ₪ ולב"כ התובעת שכר טרחה בסך 500,000 ₪ בצירוף מע"מ. לא מצאתי לנכון לפסוק הוצאות מעבר לשכר הטרחה, מקום בו הודיעה המשיבה על הפסקת הגבייה על פי סעיף 9(ב) לחוק תובענות ייצוגיות בטרם התקיים דיון בתובענה לגופה.

סכומים אלה יישאו הפרשי הצמדה וריבית מהיום ועד לתשלום המלא בפועל.

בהתאם להוראת סעיף 14(ב) לחוק תובענות ייצוגיות, המזכירות תישלח הודעה על החלטה זו למנהל בתי המשפט בצירוף העתק החלטה, לשם רישומה בפנקס המתנהל לפי חוק זה.

ניתן היום, י"א תשרי תשע"ב, 09 אוקטובר 2011, בהעדר הצדדים.